

Antrenör ve Sporcu İletişim Düzeylerinin Belirlenmesi

Determination of Coach and Athlete Communication Levels

Sevinç SELAĞZI, Fatma ÇEPIKKURT

ORJİNAL ARAŞTIRMA

ORIGINAL RESEARCH

Sevinç SELAĞZI¹
Fatma ÇEPIKKURT¹

¹ Mersin Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Yazışma Adresi/Correspondence:
Fatma ÇEPIKKURT
Mersin Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Mersin, TÜRKİYE/TURKEY
fcpeikkurt@hotmail.com

Geliş Tarihi/Received: 02/06/2014
Kabul Tarihi/Accepted: 26/02/2015

Özet:

Bu çalışmanın amacı, antrenör ve sporcu iletişim düzeylerini belirlemek ve iletişim düzeylerinin cinsiyete ve spor branşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ve antrenör-sporcu iletişim düzeyi ile yaş, spor yaşı ve antrenörle birlikte çalışma süresi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmaya Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan ve aktif olarak spor yapan 32 kadın ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 20.63 \pm 2.21$) ve 43 erkek ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 21.84 \pm 1.85$) olmak üzere 75 öğrenci ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 21.32 \pm 2.08$; $\bar{X}_{\text{spor yaşı}} = 8.91 \pm 2.87$) gönüllü katılmıştır. Çalışmada Jowett ve Ntoumanis (2004) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Altıntaş, Çetinkalp ve Aşçı (2012) tarafından yapılan Antrenör- Sporcu İlişkisi Envanteri kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi teknikleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda bireylerin iletişim düzeylerinin cinsiyete ve yapılan spor türüne bağlı olarak değişmediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, sporcuların yaşına ve spor yaşlarına bağlı olarak antrenörleriyle olan iletişim becerileri arasında ise herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır. Ancak yapılan korelasyon analizi sonrasında antrenörle beraber çalışma süresi ile iletişim düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, antrenörle çalışılan süreye bağlı olarak iletişim düzeyinin arttığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular antrenör ile kurulan ilişkinin sporcu yaşı ya da tecrübesinden ziyade antrenörle çalışılan süreye bağlı olarak gelişebileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Sporcu - Antrenör İletişimi, Tamamlayıcılık, Bağlılık, Yakınlık.

Abstract:

The purpose of this study was to determine the coach-athlete communication levels and also to acquire if it differs according to gender and sport branches. In addition, it was aimed to find the correlation between coach-athlete communication levels and age, sport age and execution time with coach. Thirty-two women ($\bar{X}_{\text{age}} = 20.63 \pm 2.21$), and forty-three men ($\bar{X}_{\text{age}} = 21.84 \pm 1.85$), totally seventy five athletes who are students at Mersin University Physical Education and Sport Department voluntarily participated in this study. Data were collected using Coach-Athlete Relationship Questionnaire that developed by Jowett and Ntoumanis (2004) and translated to Turkish by Altıntaş and et.al. (2012). Descriptive statistics, t-test, Pearson Moments Products Correlation Analysis were used to analyze data. Findings indicated that there were no significant differences in communication levels according to gender and sport branches. Also, there was no significant correlation between age, sport age and communication levels. However, there was a positive correlation between communication levels and execution time with coach. As a result of this study, communication level increases depend on time spent with the coach. These findings point out that execution time with coach is more important factor than age and sport age of athletes in this study enhancing relations between coach-athlete. **Keywords:** Communication, Athlete-Coach Relationship, Complementary, Commitment, Closeness.

İletişim, yaşama başladığı günden itibaren diğer insanlarla ve çevresiyle etkileşim halinde olan bireyin kendini tanımlamasında, ifade etmesinde ve toplumsal yapının parçası olabilmesinde önemli rol oynar (Mutlu, 1994). İnsanoğlu, iletişim sayesinde diğerlerini ve çevresini etkilemekle kalmamış varlığını sürdürebilmek için belli kurallar ve değerler üreterek örgütlenmiş, toplumsal ve kültürel kurumlar oluşturmuştur. İletişim aracılığı ile geleneklerini ve kültürel kimliklerini korumakla birlikte yeni düşünce ve değerlerini de yaygınlaştırma olanağı bulmuşlardır (Mutlu, 1994).

İletişim, insanların kolektif olarak toplumsal gerçekliği yaratıp düzenledikleri süreç; bilginin, fikirlerin, duyguların, becerilerin, simgeler kullanılarak iletilmesi; katılanların bilgi yaratıp, karşılıklı anlamaya ulaşmak amacıyla bu bilgiyi birbirleriyle paylaşma süreci; bilgi ve düşüncelerin herkes tarafından aynı biçimde ve aynı değerle anlaşılır olması veya anlaşılır duruma getirilmesi, paylaşılması ve karşılıklı etkinin sağlanması olarak tanımlanabilir (Dökmen, 2005). Bu açıdan bakıldığında, spor takımlarında da katılımcıların (sporcu, antrenör, ebeveyn, yönetici vs.) etkili bir iletişim sürecine sahip olmaları beklenebilir. Spor takımlarında da iletişimin başarıyı yakalamada ve istenen performans ortaya koymada önemli olduğu söylenebilir.

Sporda, özellikle de antrenörlük sürecinde antrenör ve sporcu arasında kurulan ilişki sporcunun fiziksel ve psiko sosyal gelişiminde önemli rol oynar (Jowett ve Cockerill, 2002). Spor ve fiziksel aktivite diğerlerinin varlığına bağlı olarak yerine getirilen bir başarı süreci olarak düşünülebilir. Bu öngörüye bağlı olarak Iso-Ahola (1995)'nin ortaya koyduğu kuramsal yapı sportif performansın kişisel (başa çıkma) ve kişiler arası (antrenör-sporcu ilişkisi) faktörlerin bir fonksiyonu olarak ortaya çıkacağını ileri sürmektedir. Iso-Ahola (1995)'e göre sportif başarının artması için hem kişisel hem de kişiler arası faktörlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda düşünüldüğünde; antrenörlük süreci sporcunun sporda yaşayacağı hazzı, benlik saygısını ve performans başarılarını belirlemede önemli olabilmektedir (Jowett ve Meek, 2000). Antrenör ve sporcu arasındaki ilişkinin yarışmaya dayalı sporlarda performans başarısını elde etmede belirleyici olduğu bilinmektedir. Spor ortamında hem sporcu hem de antrenör karşılıklı olarak birbirine bağımlı olabilmektedirler. Sporcu açısından bakıldığında bu karşılıklı bağımlılık antrenörün yeterliliğinden, bilgisinden ve tecrübesinden faydalanmayı; antrenör açısından bakıldığında da kendi yeterlik ve becerisini sporcusu aracılığıyla performansa ve başarıya transfer etme ihtiyacını anlatır. Bu nedenle, sporcu ve antrenör ikilisi kendi aralarında profesyonel bir ilişki ya da ortaklık geliştirebilirler ve performans başarısını yakalayabilmek adına ortak zaman geçirme ve işbirliği yapma gereksinimine ihtiyaç duyarlar (Antonini Philippe ve Seiler, 2006). Bu açıdan bakıldığında, olumlu iletişim süreçlerinin yaşandığı ve olumlu ilişkilerin kurulduğu ortamda gerçekleşen olumlu antrenör-sporcu ilişkisi sporcu motivasyonunu ve sporcu doyumunu arttırmakla birlikte sporculara becerilerini geliştirmek için de uygun ortam sağlamaktadır (Altıntaş ve ark., 2012).

Spor psikolojisi alanında yapılan çalışmalarda antrenör-sporcu ilişkisini tanımlamaya yönelik modeller sunulmaya çalışılmıştır (Jowett ve Meek, 2000; Poczwadowski, Barott ve Henshen, 2002). Bu modellerden biri de Jowett ve Timson- Katchis (2005) tarafından öne sürülen ve Kelly ve ark. (1983)'in çalışmasına dayanılarak ortaya sunulmuş olan modeldir. Kelly ve ark. (1983) sundukları bu modelde kişiler arası iletişimin insanların duygu, düşünce ve davranışlarının karşılıklı ve nedensel olarak birbirine bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. Sunulan

bu modelde antrenör-sporcu ilişkisini tanımlayan üç ayrı boyuttan bahsedilmektedir. “Bağlılık (commitment)” boyutu karşılıklı göstermeden bağlılık göstermeyi, ilişkinin devamlılığını, ilişkiye duyulan isteği ve olumlu niyette bulunmayı ifade etmektedir. “Yakınlık (Closeness)” boyutu duygusal olarak karşılıklı bağlılığı ve bir diğerine duyulan güveni, hoşlanmayı ve saygıyı ifade etmektedir (Antonini Philippe ve Seiler, 2006). “Tamamlayıcılık (complementarity)” boyutu ise takım çalışmasını, karşılıklı yardım ve işbirliği duygusunu geliştiren etkileşim sürecini anlatmaktadır (Antonini Philippe ve Seiler, 2006). Tamamlayıcılık kavramı antrenör ve sporcunun performansı arttırmak için arkadaşça, duyarlı, istekli biçimde beraberce çalışmalarını ifade eder (Jowett ve Timson- Katchis, 2005). Birlikte yönelim veya ortak inançlar, ilgiler, değerler ve hedefler ancak açık iletişim yoluyla sağlanabilir ve birlikte yönelim konuşmaları, görüşmeleri, müzakereleri ve karar verme sürecini kapsamaktadır. Yukelson (1984)’e göre etkili iletişim antrenör ve sporcu arasındaki karşılıklı güven ve saygının geliştirilmesi esasına dayanır.

Spor alanında yapılan çalışmalarda da antrenör-sporcu ilişkisinin önemine dikkat çekilmiştir. Örneğin; Kalinowski (1985) 21 olimpiik sporcuyla yaptığı nitel çalışmasında antrenör ve ebeveynlerin olimpiik sporcu olabilmedeki rolüne dikkat çekmişlerdir. Kalinowski (1985) yaptığı nitel çalışmada olimpiik sporcuların “ebeveyn ve antrenörün desteği, katkısı, talimatları olmadan bu denli yetenekli bir yüzücü olamazdım” şeklindeki ifadelerine dikkat çekerek antrenörlerin performans başarısı elde etmedeki rolüne değinmiştir.

Sporda antrenör-sporcu ilişkisinin istendik performansa ulaşmada önemli olduğu düşünüldüğünde, spor psikolojisi alanında bu konuda yapılan çalışmaların yetersiz kaldığı ve bu konuda daha ayrıntılı çalışmalara ihtiyaç duyulduğu gözlenmektedir. Sporcu-antrenör arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışma alana katkı sağlayabilir ve başarılı ve etkili antrenörlük için ipuçları sunabilir.

Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda aktif spor yapan sporcu öğrencilerin antrenörleriyle olan iletişim beceri düzeylerini ve iletişim düzeylerinin cinsiyete ve spor branşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Ayrıca, bu çalışmada antrenör-sporcu iletişim düzeyi ile yaş, spor yaşı ve antrenörle birlikte çalışma süresi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Katılımcılar

Çalışma verileri 2010-2011 eğitim öğretim yılında Mersin Üniversitesinde öğrenim gören sporcu öğrencilerden elde edilmiştir. Çalışmaya 32 kadın ($X_{yaş} = 20.63 \pm 2.21$) ve 43 erkek ($X_{yaş} = 21.84 \pm 1.85$) olmak üzere toplam 75 sporcu ($X_{yaş} = 21.32 \pm 2.08$) gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmaya katılan kadın sporcuların spor yaşı ortalamaları 8.69 ± 2.91 ve antrenörle beraber çalışma süreleri 4.38 ± 3.41 iken erkek sporcuların spor yaşı ortalamaları 9.07 ± 2.86 ve antrenörle beraber çalışma süreleri 3.91 ± 2.92 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan sporcuların % 25.3’ü bireysel sporlarla atletizm, masa tenisi, badminton), % 74.7’si ise takım sporlarıyla (futbol, voleybol, basketbol) uğraştıklarını ifade etmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada katılımcılara kişisel bilgi formu ve Antrenör- Sporcu İlişkisi Envanteri (The Coach-Athlete Relationship Questionnaire - CART- Q) uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan kişisel bilgi formu ve envanterler gönüllü katılımcılara birebir görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmacılar, katılımcılara araştırmanın amacı hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra uygulamayı gerçekleştirmiştir. Araştırmaya dahil edilen örneklemin, evrenin tüm özelliklerini taşıyor ve evreni temsil edecek yeterlilikte olduğu ve elde edilen verilerin, araştırmaya katılanların samimi ve içten cevaplarını yansıttığı varsayılmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu kapsamında çalışmaya katılan sporcuların yaş, spor yaşı ve cinsiyet gibi özelliklerinin yanı sıra uğraştıkları spor dalı, şu anki antrenörleriyle çalışma süreleri, hangi düzeyde spor yaptıkları gibi bilgiler sorulmuştur.

Antrenör- Sporcu İlişkisi Envanteri (The Coach - Athlete Relationship Questionnaire - CART - Q): Çalışmada Jowett ve Ntoumanis (2004) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Altıntaş ve ark. (2012) tarafından yapılan Antrenör- Sporcu İlişkisi Envanteri kullanılmıştır. Envanterin hem sporcu hem de antrenör için 11 maddeden oluşan iki formu bulunmaktadır. Bu çalışmada sporcunun antrenörüyle olan ilişkisini değerlendirdiği "Sporcu Formu" kullanılmıştır. Envanter yargıların 7 (yedi) değerlendirme basamağına göre yapıldığı (1= Kesinlikle katılmıyorum; 7= Kesinlikle katılıyorum) likert tipinde bir öz değerlendirme aracıdır. Envanter Yakınlık (4 madde), Bağlılık (3 madde) ve Tamamlayıcılık (4 madde) olmak üzere üç alt boyut ve toplam 11 maddeden oluşmaktadır.

Her bir alt boyut toplam puanı katılımcıların ilgili alt boyutu oluşturan maddelere verdikleri yanıtlar toplanarak elde edilmektedir.

Yakınlık boyutu antrenör ve sporcu arasındaki etkili bağı, birbirlerine karşı duyulan yüksek güveni, saygıyı ve karşılıklı değer vermeyi ifade ederken, *Bağlılık* boyutu karşılık göstermeden bağlılık göstermeyi, ilişkinin devamlılığını, ilişkiye duyulan isteği ve olumlu niyette bulunmayı ifade etmektedir. Envanterin üçüncü boyutu *Tamamlayıcılık* boyutu ise sorumluluk alma, birlikte kazanma isteği ve arkadaşça yaklaşmayı ifade etmektedir. Altıntaş ve ark. (2012) tarafından yapılan güvenilirlik analizi sonuçları Yakınlık ve Bağlılık alt boyutları için Cronbach Alpha değerleri 0.90, Tamamlayıcılık için 0.82 olarak bulunmuştur.

Bu çalışma kapsamında Cronbach Alpha ile hesaplanan güvenilirlik katsayıları ise "Yakınlık" alt boyutu için .82; "Bağlılık" alt boyutu için .61; "Tamamlayıcılık" alt boyutu için .78 olarak hesaplanmıştır. Bu bulguya dayanarak, güvenilirlik katsayılarının orijinal ölçek değerlerinden düşük olmalarına rağmen yakınlık ve tamamlayıcılık alt boyutlarının güvenilirlik katsayılarının .70'in üzerinde ve kabul edilebilir (Erkuş, 2003) olduğu söylenebilir. Ancak, bağlılık alt boyutunun güvenilirlik katsayısının .70'in altında ve ancak orta düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu ifade edilebilir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler, bağımsız gruplar için t-testi ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi teknikleri kullanılmış ve veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak test edilmiştir. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Antrenör - Sporcu İlişkisi Envanterine ve kişisel bilgi formuna ilişkin elde edilen bulgular bu bölümde tablolar halinde verilmiş ve araştırma alt amaçlarına göre yapılan analizler de alt başlıklar halinde yorumlanmıştır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

DEĞİŞKENLER	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S.
Yaş	Kadın	32	20,63	2,21
	Erkek	43	21,84	1,85
Spor yaşı	Kadın	32	8,69	2,91
	Erkek	43	9,07	2,86
Antrenörle	Kadın	32	4,38	3,41
Çalışma süresi	Erkek	43	3,91	2,92

Kadın ve erkek sporcuların envanter alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Çalışmaya Katılanların Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

ALT BOYUTLAR	Cinsiyet	n	Ortalama	S. S.	t	p
Tamamlayıcılık	Kadın	32	6,06	1,13	-.62	.53
	Erkek	43	6,20	,75		
Bağlılık	Kadın	32	5,89	1,20	.35	.73
	Erkek	43	5,80	,96		
Yakınlık	Kadın	32	6,26	1,18	-.34	.74
	Erkek	43	6,33	,71		

p < 0.05

Tablo 2’de de görüldüğü gibi envanter alt boyutlarında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p> .05). Bu bulgu kadın ve erkek sporcuların tamamlayıcılık, bağlılık ve yakınlık alt boyut ortalama değerlerinin birbirine yakın olduğuna işaret etmektedir.

Bireysel ve takım sporu yapan bireylerin envanter alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Bireysel Spor Yapanlarla Takım Spor Yapan Bireylerin Envanter Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara İlişkin T-Testi Tablosu

ALT BOYUTLAR	Spor türü	n	Ortalama	S. S.	t	P
Tamamlayıcılık	Bireysel	19	6.21	1.26	.383	.703
	Takım	56	6.11	.79		
Bağlılık	Bireysel	19	5.85	1.19	.113	.910
	Takım	56	5.82	1.02		
Yakınlık	Bireysel	19	6.27	1.40	-.127	.899
	Takım	56	6.30	.71		

p < 0.05

Tablo 3'te de yapılan spor türü açısından bireysel spor yapanlarla takım sporu yapan bireylerin envanter alt boyutlarından aldıkları puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>.05). Bu bulgu bireysel ve takım sporu yapan bireylerin tamamlayıcılık, bağlılık ve yakınlık alt boyut ortalama değerlerinin birbirine yakın olduğuna işaret etmektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların yaş, spor yaşı ve antrenörle çalışma süreleri ile envanter alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Çalışmaya Katılan Sporcuların Demografik Özellikleri İle Envanter Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

DEĞİŞKENLER	Yaş	Spor Yaşı	Ant.Çal.Süre	Bağlılık	Yakınlık	Tamamlayıcılık
Yaş						
Spor Yaşı	.27*					
Ant. Çal. Süresi	.02	.22				
Bağlılık	.044	.28	.28*			
Yakınlık	-.001	.07	.07	.66**		
Tamamlayıcılık			.15	.61**	.77**	

* p< 0.05, ** p< 0.01

Tablo 4'te de görüldüğü gibi sporcuların antrenörle birlikte çalışma süreleri ile Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanteri'nin Bağlılık alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r= .28; p < .05). Bu bulgu antrenör ile beraber çalışılan süre arttıkça antrenör-sporcu arasındaki bağlılık puanının da arttığına işaret etmektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışma, Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören ve aktif spor yapan bireylerin antrenörleriyle olan iletişim düzeylerini belirlemek ve iletişim düzeylerinin cinsiyete ve yapılan spor branşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada antrenör sporcu arasındaki iletişim düzeyinin cinsiyete ve yapılan spor branşına bağlı olarak değişmediği (Tablo 3) ancak antrenör ile çalışılan süre ile iletişim düzeyleri arasında anlamlı ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 4).

Yukarıda da ifade edildiği gibi üniversiteli sporcuların antrenörleriyle olan iletişim düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak değişmediği bulgusu cinsiyet açısından bireysel spor ve takım sporu yapan kadın ve erkek sporcuların “tamamlayıcılık”, “bağlılık”, “yakınlık” alt boyut ortalama değerlerinin birbirine yakın olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca bireysel spor ve takım sporu yapanların da iletişim alt ölçek puanlarının birbirine benzer olduğu ortaya çıkmıştır.

Antrenörlerle çalışma süreleri ile Antrenör-Sporcu ilişkisi envanteri alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde ise envanterin “bağlılık” alt boyutu ile iletişim düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Tablo 4). Elde edilen bu bulgu antrenör ile beraber çalışılan süre ve birlikte geçirilen zaman ve paylaşımlar arttıkça antrenör-sporcu arasındaki bağlılığın da artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular Altıntaş ve ark. (2012)’nin yaptıkları çalışmada elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir. Altıntaş ve ark. (2012) tarafından yapılan çalışmada antrenör-sporcu arasındaki ilişki yaş gruplarına bağlı olarak incelenmiştir. Hem takım sporlarında hem de bireysel sporlarda antrenör-sporcu arasındaki ilişkinin farklı yaş gruplarındaki katılımcıların tamamlayıcılık, bağlılık ve yakınlık alt boyutlarında aldıkları puanların birbirine yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular Yılmaz, Çimen ve Pektaş (2009) tarafından yapılan çalışma bulgularıyla çelişmektedir. Yılmaz ve ark., (2009) yaptıkları araştırmada bireysel ve takım sporu yapanların antrenörleriyle olan iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varmışlardır. Bu çalışma sonucunda; takım sporlarında sporcu-sporcu ve sporcu-antrenör arasında yüksek oranda etkileşim ve iletişimin önemli olduğunun göz önüne alınması gerektiğine vurgu yapılmış ve araştırma sonucuna göre takım sporlarındaki antrenörlerin bireysel branşlardaki antrenörlere göre iletişim beceri düzeylerinin farklılaşacağını belirtmişlerdir.

Abakay ve Kuru (2011) çalışmalarında profesyonel ve amatör futbolcuların antrenörleriyle olan iletişim beceri düzeylerinin statü farklılığına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemişlerdir. Futbolcuların iletişim ölçeğinden elde ettikleri puanlar statü farklılığına göre değerlendirildiğinde, iletişim düzeylerinin futbolcuların statülerine paralel olarak artış gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Yaptığımız çalışma da ise, çalışmaya katılan sporcuların antrenörleri ile beraber geçirdikleri zamandaki artışa bağlı olarak antrenöre olan bağlılıklarının arttığı ortaya çıkmıştır. Ancak sporcuların yaşları ve spor yaşları ile antrenörleriyle olan iletişim becerileri arasında ise anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu antrenör ile kurulan ilişkinin statü, spor yaşı ya da yaştan ziyade antrenörle çalışılan süreye bağlı olarak gelişeceğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu durum Abakay ve Kuru (2011)’nin elde ettiği sonuçlarla çelişmektedir. Ancak Abakay (2010) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise aynı antrenörle çalışma süresinin artmasıyla birlikte iletişim düzeyinde de belirgin bir artış olduğu ortaya çıkmıştır (Abakay 2010) ve araştırmamızda elde edilen bulgularla benzerdir. Araştırmada elde edilen bu bulgu, sporcuların antrenörleriyle geçirdikleri zaman arttıkça birbirlerini daha iyi tanıyacakları, ortak amaçlar doğrultusunda birleşme yolunda aradaki iletişimi arttıracakları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca başarıya ulaşma konusunda yaptıkları işbirliği ve başarı başarısızlık durumunda yaşayacakları ortak tepkiler, heyecanlar ve sevinçler aralarındaki iletişimin zamana bağlı olarak artmasına katkı sağlamış olabilir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışmada, antrenör sporcu arasındaki iletişim düzeyinin cinsiyete

ve yapılan spor branşına bağlı olarak değişmediği ancak antrenör ile çalışılan süreye bağlı olarak değiştiği söylenebilir.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen “Antrenör – sporcu arasında birlikte geçirilen zaman arttıkça iletişim düzeyleri artmaktadır” bulgusundan yola çıkarak, spor takımlarında çalışan antrenörlerin sporcularıyla aralarındaki etkili iletişimi arttırmak için kaliteli zaman geçirmeleri ve paylaşımların arttırılacağı ortamların hazırlanması tavsiye edilebilir. Bu çalışmanın sadece üniversiteli sporcularla yürütüldüğü göz önüne alındığında, farklı yaş gruplarında ve farklı spor branşlarında benzer çalışmaların yapılması önerilebilir. Ayrıca bu çalışmada iletişim ile farklı değişkenlerin ilişkisine bakılmamış sadece iletişim düzeylerinin spor yaşı, çalışılan süre ve cinsiyet gibi değişkenlerle olan ilişkisine bakılmıştır. Dolayısıyla ileride yapılacak çalışmalarda iletişim düzeyleri ile hedef yönelimleri, performans başarısı, grup bütünlüğü ve kolektif yeterlik gibi değişkenlerin de araştırmaya dahil edilmesinin literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Abakay, U. (2010). Futbolcu Antrenör İletişiminin Farklı Statülerdeki Futbolcuların Başarı Motivasyonu ile İlişkisi. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.*
- Abakay, U. ve Kuru, E. (2011). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Antrenörleri İle Olan İletişim Farklılıklarının Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1):125-131
- Altıntaş, A., Çetinkalp Z. ve Aşçı H. (2012). Antrenör- Sporcu İlişkisinin Değerlendirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 119-128.
- Antonini Philippe, R. & Seiler, R. (2006). Closeness, Co-orientation and Complementarity in Coach–Athlete Relationships: What Male Swimmers Say About Their Male Coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, 7, 159-171.
- Dökmen, Ü. (2005). İletişim Çatışmaları ve Empati. 34. Baskı, Ankara: Sistem Yayıncılık. Erkuş A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, No: 24.
- Iso-Ahola SE. (1995) Intrapersonal and Interpersonal Factors in Athletic Performance. *Scand J Med Sci Sports* 1995; 5: 191–199.
- Jowett, S. & Meek, G. A. (2000). The Coach–Athlete Relationship in Married Couples: An exploratory Content Analysis. *The Sport Psychologist*, 14, 157–175.
- Jowett, S., & Cockerill I. (2002). Incompatibility in the Coach–Athlete Relationship. In: Cockerill I, Ed. *Solutions in Sport Psychology*. London: Thompson Learning.
- Jowett S. & Ntoumanis N. (2004). The Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART – Q): Development and initial validation. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 14, 245–257.
- Jowett S., & Timson-Katchis M. (2005). Social Networks in Sport: Parental Influence on The Coach–Athlete Relationship. *Sport Psychologist*, 19, 267–287.
- Kalinowski, A. G. (1985). *The Development of Olympic Swimmers*. In B. S. Bloom (Ed.), *Developing Talent in Young People* (pp. 139–192). New York: Balantine Books
- Kelley, H. H., Berscheid, E., Christensen, A., Harvey, J. H., Huston, T. L., Levinger, G., et al. (Eds.). (1983). *Close Relationships*. New York, NY: Freeman.
- Mutlu, E. (1994). İletişim Sözlüğü, Ankara: Ark Yayınevi.
- Poczwadowski, A., Barott, J. E. and Henschen, K. P. (2002). The Athlete and Coach: Their relationship and Its Meaning: Results of an interpretative study. *International Journal of Sport Psychology*, 33, 116–140.
- Yılmaz, İ., Çimen, Z. ve Bektaş F. (2009). Sporcu Algılamalarına Göre Bireysel ve Takım Spor Antrenörlerinin İletişim Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4:(45-48)
- Yukelson, D. P. (1984). Group Motivation in Sport eams. In J. M. Silva, and R. S. Weinberg (Eds.), *Psychological Foundations of Sport* (pp. 229–240). Champaign, IL: Human Kinetics.